

# ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૧૩૦૪૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રૂ.ભદ્રનિ

વિષય ૫૭૨૩:૫૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય  
અમદાવાદ

ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ



# બે-બેલ!!

એણે! ખટ્ દરશન તો સુન પુળવે!  
સતપંથ-ધર્મ કેા મમ ન પાવે!

\* \* [પીર-સદરદીન]

દુનિયામાં ધરમોની હરીફાઈમાં ઇસ્માઇલી-શીરકા  
સતપંથના નામે ઓળખાય છે. અને સતપંથ-એ સેરા-  
ઇલ-મુસ્તકીમનો ગુજરાતી અર્થ છે-આ ઉપરથી  
ઇસ્માઇલી પીરોએ-ઇસ્લામની તાઅલીમ ગુજરાતી ભાષામાં  
કવી સરસ રીતે આપેલી છે તેનો ખ્યાલ થશે.

ખરી રીતે જોતાં ધર્મ કોઇપણ ખોટો હોયજ નહીં.  
માત્ર અંજમે પહોંચવાના સાધનોમાંજ હેરફેર હોય છે.  
અધાઓને ખુદના દરબારમાંજ જવાતું છે. પરંતુ દુકે  
અને આજ્ઞાન રસ્તે સફર કરનારને રાહબર (ભોમીયા)  
વગર ચાલશે નહીં.

આ સિદ્ધાંત અનુસાર આપણને દુનીયામાં મનાતા  
કુખ્ય ધર્મોની તપાસ કરવાની આવશ્યકતા લાગશે અને

તે મુખ્ય ધણીખરો મુખ્ય ધર્મોના સિધ્ધાંતો જાહેરમાં પ્રગટ થયેલાં છે. ત્યારે સતપંથના નામે ઓળખાતા ઇસ્માઇલીયા શીરકા વિષે જાહેર પ્રગવર્ગ અસાત છે. તેનાં કારણોમાં આજ સુધીની અપ્રસિધ્ધતા મુખ્ય છે. અને જે થોડો ધણો પ્રચાર હમણાં હમણાં થવા લાગ્યો છે. તેમાંયે પશ્ચતિસરનાં બંધારણ વગર એક સળંગ નીચમ તરીકે સતપંથને ખરી રીતે કોઇ જાણતું નથી. બલકે સતપંથના ટીકાખોર અનુયાયીઓ ખુદ તેનાં ઉંડા અભ્યાસની ઝેરહાજરી ના લીધે. ઉત્તરા સુલતા મતલબ પ્રગટ કરી જાહેર આલમને પોતાની વિદ્વતાના ફાંકામ બંબેરે છે.

આવાં કારણોને લઈ તે સતપંથની ચોકસ તાલીમના બોધ પાડો જે ઇસ્માઇલી મહાન પીરોનાં મુદ્દમ હાથે રચાયા છે. તેમાંથી એકાદનું અત્ર અવલોકન કરવાની જરૂર માનવામાં આવે છે.

અને રેફરેન્સ સાથે રજુ કર્યા હોવાથી ઇસ્માઇલી પીરોની તાલીમ કેવી મહીમા વાળી અને દુનીયાના લોકોને ધર્મ માર્ગમાં એકત્ર કરનારી ! તથા વેદીક અને ઇસ્લામી બાબતોના એક સરખા પાઠ શિખાવે છે તે સહજમાં જણાઈ આવશે.

“અહમદીયારિમ” અને “અનલ્ હકક” ની એકતા કેવા પ્રકારની છે તે સમજવાતે ઇસ્માઇલી પીરોનો પ્રચાર

કેટલો ઉંચા દરજ્જાનો છે, તેનું દ્રવ્ય આ જુકમાં મળી આવશે.

‘પિંડે સો બ્રહ્મ’ એટલે જે જે રચના બ્રહ્માંડમાં છે તે દરેક મનુષ્યનાં પિંડમાં એટલે શરીરમાં છે. એ વેદાંતના સિધ્ધાંતને ધરલામ નીચેના શબ્દોમાં સ્વીકાર કરે છે કે:—

આચાર્ય= “મનોરી હિમ આચાતેના શીલ આશકે, વરી  
“અનૂકેસે હિમ હતા મતઃ બચ્ચનઃ લહુમ  
“ધન્નલ હકકો અવઃલમ્ મકદે બે રબ્બેકઃ  
“અન્નહુ અલા કુદસે ચયધન ચહીદ.

\* \* [સુરે-હા-મીમ.]

એટલે—અમો નબદીકમાં અને અમારી નીચાનીચી જે દુનીયામાં છે. તે બધી તેના (મનુષ્યના) શરીરમાં દેખાડીશું. ત્યાં સુધી કે તેને તે વાત જાહેર થાય કે તે બરાબર છે.

\* \* \*  
ઉપલી કુરઆનની આચતની તાફસીરમાં હઝરતઅલી અ. મે ફરમાવ્યું છે કે:—

ઐત { અતહસબો અજકઃ છસ્મુન સગીર,  
વફીકઃ વતવા આલમુલ કબીર.

\* \* \*  
અર્થ—મનુષ્ય નાની દુનીયા છે. અને તે મોટી દુન્યાનો નમૂનો છે.

મજ્જિમ-વેદીક, અને ઇસ્લામી વ્યાખ્યતો નિષ્પક્ષપાત રીતે ગુજરાતી ભાષામાં વરણવનાર ઇસ્માઈલી શીરકાના વિદ્વાન પીર સદરદીન સાહેબે પોતાના અનુભવ સિંધ જે બોધ કર્યો છે; તે આ છુકમાં માત્ર એકજ જ્ઞાનની કડીયો ઉપરથી દરેક સુદ સહેલથી સમજી શકશે.

હીન્દુ-મુસ્લીમ ઐક્યતાનાં ચાહકોને આ પ્રયાસ માર્ગ દર્શક થઈ પડશે, ત્યારે તેનાં વીરોધીયોને સત્ય પ્રગટ થશે.

વરતેલ.



# આત્મ દર્શનની બાબતમાં.

હઝરતઅલી અ. નો-ઉલ્લેખ.

[ હયાતુલ કોલુમનો ઉતારો. ]

પ્રથમ મનુષ્ય ધર્મ સમજવા માટે ગુરૂ અથવા ઇમામની તાબેદારીની જરૂર પડે છે, તે બાબે વેદ ધર્મ અને ઇસ્લામ-એક મત છે. કે ગુરૂમંત્ર મેળવ્યા પછી ખુદાઇ દિદાર અથવા આત્મ દર્શનનો માર્ગ પ્રાપ્ત થાય છે.

જેને સતગુરૂ અથવા ઇમામ કહેવામાં આવે છે, તે ખુદા તરફનો પ્રતિનિધી રૂપ હોવાથી, હમેશાં તે કુલ જોહાનમાં એકજ હોય છે; જેને બરાબર ખાતરી પૂર્વક શોધ કરીને મેળવવો જીવે. કારણ કે મૌલાના રૂમી કહે છે કે:—

અયે બસા ઇબ્દીસ આદમ રૂઇ હસ્ત,  
પસ ન બાયદ હર કસીરા દાદે હસ્ત.

એટલે:—સતગુરૂ અથવા જમાનાના ઇમામનો દાવો કરનારા ધણા ઇબ્દીસો આદમ રૂપે હોય છે. તેથી તું તારો બેગત કરવાનો હાથ મિસાક

લેવા માટે કમિલ મુરશીદ એટલે જમાનાના  
ઇમામને ખાત્રી કરીને આપજો.

ખુલાસો એ કે, દુનિયાની ઉત્પત્તિની સાથેજ જીવન  
રૂપે સતગુર અથવા ઇમામ પુરૂષ રૂપમાં રહેતો આવ્યો છે.  
તેનેજ ગોત્રીને તું મનુષ્ય જીવન નું સાર્થક પાણું મેળવવા  
આત્મદર્શન કરવાનો મંત્ર મેળવજો. કારણ કે:—

હૃદિસ:—મન અરફ:—નફસહુ ફકદ અરફ: રખખહુ.

એટલે:—જેણે પોતાના આત્માને ઓળખ્યો તેણે ખુદાને  
ઓળખ્યો.

કુરઆને શરીફમાં:—પણ એજ મતલબ માટે ફર-  
માવેલું છે કે “સતોરિદિમ આયા-  
“તેના શીર આફકે, વરી અન-  
“ફાસેદિમ હતાયત:—અચ્ચન—લહુમ્  
“ઇનલ હકકે અવ:—લમ્ ચક:—ફ  
“એ રખએક:—અનહુ અલા કુલ્લે  
“શયઇન શહીદ.”

તરજુમે:—હમ અન્કરીઅ ઉન્કે અપની નિશાનીયાં  
આફકે આલમમે દિખલાયગે ઐર ખુદ  
ઉન્કી ઝાતમેં યહાં તકકે ઉસ પર ચહેઆત  
ખુલ જયગી કે ચેહ હક હયે. [સુરે-હા-મીમ]  
તરફસીરમાં હઝરત અલી અ. મે. ફરમાનું છે કે:—

અતલસખે! અન્નકે જીરુન સગીર!  
વડીકા વાવા આલમુલ કળીર!

અર્થ:—ઈ-સાન આન્નમે સગીર હયે, ઝૌર આલમે  
કળીરકા નમુના હયે!

ચા. અર્થ:—આદમી કે બદનમે “ઈસ્તિખ્વાન” માનીંદ  
પાલાકું કે, બાલાએ જમીન હયે.

ગોસ્ત:—અમ-ઝંતે ખાક.

છાટી બડી રંગ:—નેહરું કે માનીંદ હયે.

આદમીકા સર:—જે કે અકસર મશ્ખઅરો કુબ્લાકા  
મકામ હયે ઝૌર તમામ બદનસેં  
બાલાતર વોહ આસ્માનુ કે માનીંદ  
હયે. જીન પર “કવાકબ” રોશન  
સાકીન હયે ઝૌર ઉન્કા “પરતવ”  
જમીન પર ગીરતા હયે. જે છુખા-  
રાત માઅદાસેં સજીદ કરકે દેમાગ  
તક પહોંચતે હયે. ઝૌર વહાં સદ્  
હોકર ચરમો દેમાગમેં ટપકતે હયે!  
વોહ બિન છુખારાત કે માનીંદ હયે.  
જે જમીનસેં છુલ્લંદ હોકર કુરરએ  
ઝમહરીર તક પહુંચતે ઝૌર શીશ  
વહાસેં મુતકાતર હોતે હયે.



ઔર નીચ દિમાગકી કુવતે મગજે-મોહરા હાયે  
પુસ્તકે ઝરિયે સેં તમામ બદનમે પહુંચતે હયે ! જીસ તરાહ  
સિતાઈકી શોઆઅ જમીનમેં તાસીર કરતી હયે.

ઔર જીસ તરાહ જમીન પર સલાતિન વ હુકકામ  
હયે. ઉસી તરાહ ધનસાનકે બદનમેં બી બાઆઝ કુવતે  
બાઆઝ કુવતું કે ખાદીમ હયે ઔર ધન સબકા બાદશાહ  
“ નફ્સે-નાતેકા ” હયે ! ઉરકી તાઅખીર આદમીકે  
દિલકે સાથ કરતે હયે ધસ લીયે કે વોહ પહેલી “ રૂહિ  
હેયવાની ” સેં તઅલ્લુક હાંસીલ કરતી હયે ઔર શીર  
દિલસેં નશુદો તુમા પાતી હયે.

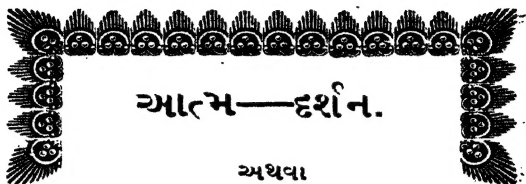
ઔર જીસ તરાહ દુન્યાકી આબાદી જનીબે શુમાલ  
[ઉત્તર] વાકેઅહયે. ઉસી તરાહ દિલબી જો કે આબાદીયે  
બદનકા આઅસ હયે. જનીબે શુમાલ [ઉત્તર] યાઅને  
બાંધ તરફ વાકેઅ હુઆ હયે.

ઔર જીસ તરેહ બાદશાહ કે વઝીર તમામ રેઅયાકા  
રિઝક તકસીમ કરતે હયે ઉસી તરાહ આદમી કે જીગરમેં  
બી જો કુછ હોતા હયે વોહ તમામ બદનમેં પહુંચતા હયે.

ઔર જીસ તરાહ જમીનકો બાઅઝ ઐસે ફજલાત  
મિલે હયે જો કે દરિયામેં પહુંચતે હયે. ઉસી તરાહ  
આદમીકે બદનમેંબી મુકરર વ મુઅબ્ઘન હુવે હયે.

[હયાતુલ કાલુબ ઉદ્દુ' જલ્દ-ત્રીજ.]





## આત્મ—દર્શન.

અથવા

મનુષ્ય—શરીરની દિવ્યતા !

રચનાર:—ઈસ્માઈલી મહાન પીર જનાબ  
સદરદીન સાહેબ.

[ મૈસુર માનવંત પીર સદરદીન સાહેબે પોતાનાં જમાનાનાં ઇમામ શાહ ઇસ્લામ શાનાં પ્રતાપે મેળવેલા અનુભવ ઉપરથી “ આત્મદર્શન ” ની બાબતમાં—જે જ્ઞાનના પવિત્ર પાઠોમાં બોધ આપ્યો છે. તેનો ભાવાર્થ અદ્વયમતિ અનુસાર તેનો કંઈક ખ્યાલ આવે એવા શુભ હેતુથી અત્રે પ્રયત્ન કર્યો છે. ] ( વસ્તેશ્વ. )

ગિનાન.

સખી મહાપદ કેરી વાત, કેઈકે જાણુરે?  
જેને સતગુર મલિયા સાર, સોઈ પિછાણુરે?  
સખી “નાલ કમલ” ઘટમાંય, કે “સોહગ ઉઠેરે?”  
તીયાં જાપ જપે છે “હૃસ”, કે તાર ન તૂટેરે?

સખી “ધંગલા” “પિંગલા” સાર, સુખમના નાહીરે?  
 તીયાં ‘ચંદ’ ‘સૂરજ’ મળી બેય, કે ‘મન્છા’ મારીરે?  
 સખી “તરવેણી” ઘટ માંય, કે અખંડ જ્યોતિરે?  
 તીયાં જગમગ જગમગ થાય, કે વરસે છે મોતિરે?  
 સખી “વંકનાળ” મુકામ, કે સાચો કહિયેરે?  
 તીયાં ‘નિરત’ ‘સૂરત’ મળી બેય, કે પરચો લઇયેરે?  
 સખી એટલા સરવે નિશાન, કે મેલ્યાં નીચારે?  
 લાઈ, તેથી ઉચેરો દેશ, કે ચડવાં ઊંચારે?  
 સખી “પાંચ કોશ” પરગામ, કે નિશાન ધારીરે?  
 તીયાં ધરિ “સૂરતિ”નું ધ્યાન, કે શ્વાસો મારીરે?  
 સખી સઘળાં રોમે રોમ, લાગ્યા જપવારે?  
 ત્યારે સઘલા તે ધટનાં ચોર, લાગ્યા છિપવારે?  
 સખી પિંઠ તણીરે ખખર, કે સઘળી વિસરીરે?  
 જ્યારે સુરતિ ચડિ અઢાંડ, કે ફૂટી નિસરીરે?  
 સખી અરશ કુરશનાં કોટ, જોયાં નિરખીરે?  
 એવા “સપ્તદ્વીપ” “નવખંડ”, જોયા પરખીરે?  
 સખી વેદ કિતાબની માંય, એ ગમ નાંહિરે?  
 તિયાં નહિ દિવસ નહિ રાત, ધૂપ ન છાંઈરે?  
 સખી કેવા સરીખો નથી, એ મારો સ્વામીરે?  
 એતો જોયા સરીખો છેય, અલખ અનામીરે?  
 સખી અલખ અનામી સાંહેબ, લાગ્યા મીઠારે?  
 લાલે પીર સદરદીન શામ, મેં નજરે સુદીઠારે?



## ગિનાનનો ભાવાર્થ.

સખી મહાપદ કેરી વાત, કોઈકે જાણે?  
જેને સતગુરૂ મિલિયા સાર સોઈ પિછાણે?

ભાવાર્થ—આ જ્ઞાનની શરૂવાત પીર સદરદીન સાહેબ પોતે એવી રીતે કરે છે, કે ખુદાપદ દ્વારા ૩૫ આત્મ દર્શન કરવાનું “મહા પદ” એટલે “મોટું પદ” અથવા અનલ-હરૂ કે અહં બ્રહ્મ સિમ પશ્ચાનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરવાની વાત એટલે મંત્ર અથવા મોટા કામનો મંત્ર કોઈકે જાણે છે કે જેને સતગુરૂ અથવા જમાનાનો ઇમામ મળ્યો હોય.

કુરઆને શરીફમાં પણ એજ હેતુ સર ફરમાવેલું છે કે

“લા યાઅલમો તાઅવીલોહુ ઇલલ્લહ વરરાસે ખૂન શીલ હદમ.”

અને બીજો સ્થળે છે કે:—

“કુલ્લે શયઈન અહસયનાહો શી ઇમામે મોમિન” તરજુમો—(પેલી આયાતનો ) ખુદા અને રાસે ખૂન શીલ હદમ એટલે જમાનાના ઇમામ પીના ભેદની વાત બીજી કોઈ જાણતું નથી.

અર્થ:—(બીજી આયાતનો)—દરેક વસ્તુ જાહેર ઇમામમાં ઘેરાયેલી છે. તેવાજ રીતે હિન્દુ શાસ્ત્રમાં પણ છે કે:—

કેવલં શાસ્ત્ર મુદ્દશ્ય નહિ કર્તવ્યો હિ નિર્ણયઃ  
 યુક્તિ હિને વિચારેતુ ધર્મ નાશઃ પ્રજા યતે  
 અર્થઃ—કેવલ શાસ્ત્રમાં લખાયું છે તે વાંચવાથી નિર્ણય  
 થતો નથી કારણ કે યુક્તિ વગરનાં વિચારથી  
 ધર્મનો નાશ થાય છે.

સારાંશ એ કે ગુરૂ વડેજ સમજની યુક્તિ મળે છે.  
 તે વગર શાસ્ત્ર સમજતું નથી.

આ દલીલોથી પીર સાહેબનાં કથનને ટેકા મળે છે,  
 કે ખુદાઈ ભેદની વાત સતગુરૂ એટલે જમાનાના ધર્મામ  
 વિના મેળવી શકાતી નથી. વળી ઉરદુમાં સુરી પુરૂષે  
 કહ્યું છે તેમ.

ખીન ગુરૂ કોઈ ભેદ ન પાવા. !  
 ઘરતી સેં આકાશ લૌં ધાવા !

ત્યાર પછી જણાવ્યું છે કે:—

સખી “નાભ-કમળ” ઘરમાંય-કે “સોહાગ” ઉઠેરે !  
 તીયાં જાપ જપે છે “હંસ”-કે તાર ન તૂટેરે !

ભાવાર્થ—પીર સાહેબ. “મહાપદ” અથવા “અનલહક”  
 નાં પદ્મને ખેલતાં ખુદાસો કરે છે કે  
 નામ-એટલે કુટિના કમળ જે પેટનાં વચમાં  
 હોય છે, ત્યાંથી “સોહાગ”નો જાપ સ્વાસ્થ વડે

કરવો કે જ્યાં તાર ન તૂટે એવો જાપ-હંસ  
રૂપ આત્મા જપ્યા કરે છે ! અથવા શ્વાસો  
શ્વાસ લીધે છે એ શ્વાસો શ્વાસ આવતો ને જતો  
હોય છે તે જ્યારે નાભિ કમળથી શ્વાસ  
ઉપડે તે “સોહ” જાપ કહેવાય ને “હંસો”  
તેથી ઉલ્ટો શ્વાસ જ્યારે પાછો ખેંચવામાં  
આવે છે તે છે. તે રીતે સોહ-હંસો એવા  
પ્રકારનાં શ્વાસ તાર દુટવા વગર એક  
સરખા ચાલુ કરવા એ આ વિષયની  
શરૂવાત છે.

સખી ઇંગલા પિંગલા સાર-કે સુખમના નાડીરે !  
ત્રીયાં ચંદ્ર સુરજ મલિખેય-કે મન્છા મારીરે !

‘ભાવાર્થ’—ત્યાર પછી પીર સાહેબ ફરમાવે છે કે-  
શ્વાસો શ્વાસ નીચમસર ચાલુ થયા પછી તે  
શ્વવાસ લેવાનું ને કાઢવાનું, સ્થાન નાકનાં  
ખે નસકોરો છે.

જ્યારે જમણું નસકોરું શ્વાસ લેતું હોય, ત્યારે  
“ઇંગલા” નાડીની ગતિ કહેવાય છે ને જ્યારે ડાબી  
ગમનું નસકોરું શ્વાસ લેતું હોય ત્યારે “પિંગલા” નાડી  
ની ગતિ કહેવાય છે. પણ જ્યારે શ્વાસો શ્વાસ નિયમ

સર આહુ કરવામાં આવે છે, ત્યારે એક સરખી ધારા માફક બેઉ નસકોરાંમાંથી શ્વાસો શ્વાસ. આવવો જવો આહુ થાય છે, ત્યારે તેનું નામ “સુખમના” નાદી વહેતી કહેવાય છે.

\*

\*

\*

હવે જ્યારે “સુખમના” ધારા વહેતી હોય, ત્યારે તેનાં દેહમાં આત્મ દ્રષ્ટિએ સુરજ અને ચંદ્ર બેઉ મળીને મનની ઇચ્છાને મારે છે. એનો મતક્ષત્ર એ છે કે—ભમર—ગુફા [ત્રિકુટી] એટલે જાહેર આંખો બંદ રાખીને આંતર ખ્યાન=મે આખની મે ભમરોનાં મધ્યમાં દ્રષ્ટિ રાખીને આ જાપ ગુરુમંત્ર મહાપદનો—મંત્ર જપાય છે. ને તેથી “સુખમના” નાદીની ગતિનાં પ્રભાવથી એ બેઉ સુરજ અને ચંદ્ર ૩૫ જમણી ડાખી આંખોની આંતર જ્યોતિ ખૂલે છે ને જાપ જપનારને ખુદાઈ નુરનો તેજસ્વી પ્રકાર નજરે પડે છે. અને તેથી મનની ઇચ્છાઓ એટલે

---

નોટ:—આ સુખમનાં નાદીના શ્વાસો શ્વાસ એક સરખી ગતિમાં હોય ત્યારે તે આત્મ દ્રષ્ટિને આગળ વધવાના માગને ખુલ્લો કરી નાંખે છે. દરેક જાપ જપનારને આ સુખમના નાદીનાં શ્વાસો શ્વાસોની પૃથક્ જરૂર છે. જ્યાં સુધી સુખમના નાદી ગતિમાં ન હોય, ત્યાં સુધી મહેનત ફળવા સંભવ નથી અને તેથી જાપ જપવા વાળાએ સુખમના નાદી વહેવાની આદત પાડવાની જરૂર છે.

દુન્યવી ખાહેશો આ દિવ્ય જયોતિ જોવાથી મરી જાય છે. એટલે નાશ પામે છે.

નોટ:—સુરજ અને ચંદ્ર એ જમણીને ડાબી આપ્યો. ૩૫ મનાય છે તે વિશે એક-મહાત્માનું કહેવું છે કે.

જખ સુર ચલત હયે પિંગલા, તામે રવિકો વાસ;  
ધંગલા ડાબે અંગ હયે, ચંદ્ર કરે પ્રકાશ!

ત્યાર પછી-પીર સાહેબ ફરમાવે છે કે.

સખી તરવેણી ઘટમાં-કે અખંડ જયોતિરે!  
ત્યાં ઝગમગ ઝગમગ થાય-વરસે છે મોતિરે !

ભાવાથ—તરવેણી ત્રણ નદિના સંગમને કહે છે ગંગા જમુના અને સરસ્વતી એ ત્રણ નદિયોનાં સંગમ ૩૫-મનુષ્ય દેહમાં પશુ-ધંગલા, પિંગલા અને સુંખમનાં નાડીયોનાં ગતિ ૩૫ તરવેણી ઘટમાં એટલે શરીરમાં જખ જપનારનાં દેહમાં અખંડ જયોતિ દેખાય છે. તે એવી રીતે જમમગતી હોય છે કે જાણે મોતિનો વરસાદ વરસતો હોય ને ! એવો આનંદ દેખાવ થાય છે,

મુદ્દી—મતનાં મુસલમાન મશાયખનાં એક અબ્બાસીએ-મજકુર પ્રસંગને લગતો આનંદ નીચે મુજબ જણાવ્યો છે.



## [ ૫૬. ]

કયાહી મઝા હયે દેખો સાધુ,  
અનહદ બાળ બજતા હયે-ટેક  
પહેલે દિલમે ચંદા ઝાલી,  
ઝગમગ ઝગમગ કરતા હયે  
ઉસ્કે અંદર હયે યક મુરત;  
ખિરલા કોઈ નિરખતા હયે.

કયાહી મઝા હયે.

સખ મસ્તા હયે દિલકે અંદર,  
ગુરસેં સિખો ઉસ્કા મંતર  
બીના ગુર ચેહ બાત ન બુઝે,  
નૂગરા સિરકો ધુનતા હયે

કયાહી મઝા હયે

ત્યાર પછી પીર સાહેબે જણાવ્યું કે:—

અખી વંકનાળ મુકામ—કે સાચો કહીયેરે!  
તિયાં નિરત, મુરત મળોબેય, કે પરચો લખયેરે!

સાવાર્થ:—ઉપર મુજબ જ્યારે ઘટનાં જ્યોતિનો પ્રકાશ  
આનંદ આપે છે ત્યારે તેને પોતાની આત્મ  
દ્રષ્ટિ વડે “વંકનાળ” એટલે બરડાનાં

ભાગમાં જ્યાં આંતર દ્રષ્ટિનો ભાગ છે. તે ભાગ વાંકીનેજ એટલે વાંકુનેજ ભાગમાં આવે છે તે મુખ્ય હોવાથી જ્યારે આંતર દ્રષ્ટિ ત્યાં સુધી જાય છે, ત્યારે તે “વંક-નાળ” ના મુકામ ઉપર “નિરત” અને “સુરત” બેઉ એકઠા થાય છે એટલે જપ જપનારનું “ધ્યાન” અને “જ્ઞાન” એકત્ર થાય છે “નિરત” એટલે શાંત લક્ષ અને “સુરત” એટલે સાફ લક્ષ એ બે બેઉ એકત્ર થવાથી જપ જપનારને આ અદ્ભુત દિવ્ય દ્રષ્ટિનાં પ્રભાવની પ્રતિતી થાય છે. અને તેથી સાવધ અને જગૃતપણે રહેનાર ચમત્કારિક લાભ લઇ શકે છે. અહીં આત્મ દ્રષ્ટિની પહેલી મુસાફરીને વિશ્રામ સ્થાન મળે છે.

ત્યાર પછી પીર સાહેબ જણાવે છે કે:—

સખી એટલા સરવે નિશાન—કે મેલ્યાં નીચારે !  
 ભાઈ તેથી ઉચ્ચે કશ—કે ચડવા. ઉંચારે ?  
 ભાવાથ:—હવે જ્યારે ઉપરનાં ચિન્હો જપ જપનારને  
 મલમ પડે ત્યાર પછી પોતાની આત્મ

દ્રષ્ટિને સગાર ઉંચી ગતિમાં સપ્ત જ્વાનો  
વખત આવે છે,

ત્યાર પછી પીર સાહેબ જણાવે છે કે:—

સખી xપાંચ કોશ પર ગામ—કે નિશાન ધારીરે!  
ત્યાં ધરિ સુરતિનું ધ્યાન—કે ધ્યારો મારીરે!

સાવાર્થ:—ઉપર મુજબ આત્મ દ્રષ્ટિને ઉંચી ગતિ  
આપતાં “પાંચ-કોશ” એવા નામથી  
ઓળખાતા શરીરનાં અંદરનાં વિભાગમાં  
જે સ્થાન છે. ત્યાં પહોંચવાનો નિશાનો  
રાખીને દ્રઢ પ્રીતિનાં ધ્યાને શ્વાસ ને મારવા  
પીર સાહેબ જણાવે છે.

ત્યાર પછી પીર સાહેબ જણાવે છે કે:—

સખી સઘળારોમ રોમ, લાગ્યા જપવારે;

ત્યારે સઘળા તે ધટના ચોર, લાગ્યા છપવારે.

સાવાર્થ:—ત્યાર પછી જપ જપનારનાં શરીરના રૂવે  
રૂવાંમાંથી મંત્રોચ્ચારનો આવાજ (ધ્વની)  
નીકળે છે. જ્યારે આ સ્થિતિ થાય છે ત્યારે  
દેહની અંદર જે હરકત કરતાં ધટના ચોર  
રૂપી તંતુઓ (નરસાની ખાહેસોના ઉત્પાદક)

---

xપાંચ-કોશ-એટલે—૧. અન્નમય કોશ, ૨. પ્રાણમય કોશ,  
૩. મનોમય કોશ, ૪. વિજ્ઞાનમય કોશ, ૫. આનંદમય કોશ.

તે આ ગુરુમંત્રનાં જ્ઞાની નીકળવાથી છુપાઇ  
જાય છે એટલે શક્તિથીજ થઇ પોતાનું  
બળ વાપરી શકતા નથી. ને દબાઇ  
જાય છે.

ત્યાર પછી પીર સાહેબ જણાવે છે કે:—

સખી પીંડ તણી ખબર, કે સઘળી વીસરી રે;  
જ્યારે સુરતી ચડી બ્રહ્મંડ, કે કુટી નીસરી રે.

ભાવાર્થ:—આ આત્મ દ્રષ્ટિમાં ધન-સાન એવા તો  
તત્ક્ષીન બની જાય છે કે તેને પોતાનાદેહની  
શુદ્ધી પણ રહેતી નથી. અને એવીજ  
હાલ ન ચાલુ રહેવાથી સુરતી એટલે સાં  
લક્ષ બ્રહ્માંડમાં એટલે શિરોભાગમાં પહોંચે  
છે. તે વખતે જેમ કોઇ ગ્રીણું વેઢમાંથી  
શેડા કુટની હોય તે માફક સુરતીનાં  
અણુઓ ક્રમવાર એક ગ્રીણી શેડ (કિરણ)  
માફક વછુટે છે.

ત્યાર પછી પીર સાહેબે જણાવ્યું છે કે:—

સખી અરશ કુરશીનાં કોટ, જોયા નીરખી રે;  
એવા સપ્તદ્વીપ નવખંડ, જોયા પરખી રે.

ભાવાર્થ:—જ્યારે સુરતીનાં અણુઓ પ્રગળતાંથી  
વછુટીને શિરોભાગમાં પહોંચે છે. તે વખતે

આત્મદ્રષ્ટિએ અર્શ (તપ્ત) કુરશી (સિંહાસન)  
નો રમ્ય કોટ (ગદ) જોવામાં આવે છે. અને  
ત્યાંથી પછી આ દુનિયાની રચના મુજબના  
† સાતદ્વીપ અને †† નવખંડ પોતાનાજ  
દેહમાં જાપ જપનારા પોતે જોઇ શકે છે.

પીર સાહેબ પોતે પોતાને દેખાયેલા આ દેહ રૂપી  
દુનિયાની યાદી આપતા કરમાવે છે કે મહેં ઉપર મુજબની  
રચના ખાત્રી કરીને જોયેલા છે.

† સાત દ્વીપનાં નામ.

- ૧ જમ્બુદ્વીપ
- ૨ અક્ષદ્વીપ
- ૩ કુશદ્વીપ
- ૪ કૌશ્ઠદ્વીપ
- ૫ શાકદ્વીપ
- ૬ શાલ્મલીદ્વીપ
- ૭ પૃથ્વરદ્વીપ

†† નવ ખંડના નામ.††

- ૧ મહાવૃત-જગતની વચ્ચે
- ૨ કેતુમાળ-પૂર્વ દિશામાં
- ૩-૪-૫ હિરણ્ય, ૪ કુરૂ
- ૫ રમ્ય-ઉત્તરે ૬ બદ્રાશ્વ
- પશ્ચિમે ૭-૮-૯ ભરત,
- કિન્નર, હરી. દક્ષિણે.

x

ત્યાર પછી પીર સાહેબે જણાવ્યું છે કે:—

સખી વેદ-કીતાબની માંય, એ ગમ નાહીરે!

તીયાં નહિ દિવસ નહિરાત, હુપ ન છાંધરે!

બાવર્થ:—આ આત્મ દ્રષ્ટિની ઉપર કહેલી બાબતો  
માટે પીર સાહેબ જણાવે છે કે વેદમાં કે  
કીતાબમાં એ “રીત” બતાવેલી નથી

કારણ કે વેદમાં અને ક્રિતાબ કહેતાં કુર-  
આનમાં જે જે બાબતો છે તે શરીરતનાં  
જહેર મુદ્દાઓ ઉપર છે. પરંતુ તેના બેદની  
બાબતોનો ખુલાસો તો દરેક ઝમાનામાં જહેર  
મમામજ જાણનાર હોય છે અને તેથીજ  
કુરઆન અને મમામ આ દુનયામાં અત  
મુધી જહેર રીતે એક રૂપે રહે છે ને જુદા  
પડતા નથી.

ખીજ લીટીમાં પીર સાહેબે ગુરાની દુન્યાનું દસ્ત  
વરણબુ છે કે એ એવો ગુરાની પ્રકાશ છે કે ત્યાં  
દિવસ કે રાત અને તડકો કે ઊંચો કંઈપણ સંભવતું નથી.  
ત્યાર પછી પીર સાહેબ જણાવે છે કે:—

સખી કેવા સરીખો નથી, એ મારો સ્વામી રે;  
એતો જોયા સરીખો છે, અલખ અલખી રે.

ભાવાર્થ:—આ રીતે તુર સ્વરૂપે દેખાતો—પુરૂષ અથવા  
પ્રુદાનું વર્ણન કરીને કહેવાય તેવો નથી.  
એટલે તે વાણીમાં આવી શકતો નથી. પરંતુ  
તે દરેક જાણતો પોતે જોઈને અનુભવવા  
જેવો છે કારણ કે તેનું નામ પણ દેવાય  
નહીં તેવો તે અનામી અને કંઈપણ શકાય  
નહીં તેવો અલખ જગત-કર્તા પશ્ચી મને  
જોતાંજ બહુજ મીઠા એટલે પ્રેમાળ લાગ્યા !!!

અને તે માટે પીર સદરદીન સાહેબ ખાત્રી  
આપી કહે છે કે મહેં એ નુરાની સ્વરૂપ  
પ્રુદાવંદ તાલાના દિવાર નજરો નજર  
કર્તા છે.

એક સુરી મદાતમા—પીર સદરદીન સાહેબનાં માફક  
પોતાનાંજ દેહમાં ખુદાના નુર સ્વરૂપનાં દર્શન કરવા માટે  
ખુદામાં અને કહે છે કે:—

જગરે ! તું સોવત કાહે !

દખતો જગમે હોવત કાહે ?

તિન ત્રિલોક ઝૌર સાહેબ તોમેં,

તું કુંહત હમે તોમેં ઝાંમે

અંધરા મુરખ દખત નાંહી,

દખતો તોમેં ખોસત તાહે=જગરે !

“નહનો અકરખ” માલિક ખોસા,

“મન અરફ” નિ વોહ નુકતા ખોસા!

બગીસે તું ખુઝરે ! મસતા,

નાહક જનમકો ખોવતકાહે=જગરે!

એ હતે મા સ !!!

તદન સસ્તી ચોપડીઓ !!!

આપણા ઇસમાઇલી શીરકા માટે લોકો ખોટા ખોટા  
બહેમ બનાવે છે! અને આપણા બાપ્તિસ્મ જેઓ ઇસ-  
માઇલી શીરકાના ઉચ્ચ સીધ્ધાંતથી નાવાફેર હોવાથી  
બહાર ખોટી ખોટી અફવા ઉડાવે છે, ને તેથી ઇસ્લામી  
અને બીજાઓ ટીકા કરે છે; તેથી અમારા મંડલ તરફથી  
તદન સસ્તી કીંમતે નાની નાની બુકો પ્રગટ કરી  
આપણા મહાન પીરોએ ઝમાનાના ઇમામના હુકમ  
મુજબ શુધ્ધ ઇસ્લામી તાલીમ હીન્દુ રૂઢી મુજબ રજુ  
કરીને દુન્યાને દેખાડી આપ્યું છે કે:—“ ખુલાષ ધર્મ ”  
ની તાલીમ ઇસમાઇલી ઇમામી શીરકાના સીધ્ધાંતોથીજ  
ફળીભૂત થાય છે. અમારા મંડલે તેવાજ શુધ્ધ હેતુથી  
સાહસ ખેડ્યો છે, તેને માટે આપણા લામણીવાળા ધર્મ  
બંધુઓએ ઘટતો ટેકો આપ્યો છે. પણ જો વધુ પ્રમાણમાં  
આપણા દીની ખીરાદરો અમારા મંડલની સસ્તી બુકો  
સામટા પ્રમાણમાં ખરીદ કરવાની દીલાવરી દેખાડશે. તો  
અમે તેઓના નામે ઉપકાર જાહેર કરતાં રહેશું.

ધી ઇસમાઇલી સાહિત્ય મંડળના ઓન. સેક્રટરી.  
૬૦ જેલ રોડ કાંડી મોહલા પો. બોક્સ નં. ૫૦૧૭ મુંબઈ ૬  
હમણા ૩ સીરીઝ બહાર પડી ચુકી છે.  
(તૈયાર છે) મંગાવો (તૈયાર છે) નામ નોંધાવો

૧ સતપંથની સચ્ચાઈ આકાશી સાંકળ  
૨ સતપંથની રૂબીઓ ૫ એક રેલ્વે મુસાફર  
૩ આત્મ દર્શન ૬ એક ખ્રીસ્તી પાદરીનું લેકચર

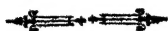
ઉપર મુજબ ૩ સીરીઝ તૈયાર છે ને બીજી ત્રણ  
છપાય છે. કીંમત ૧ પૈસાથી એક આના સુધીજ  
રાખવામાં આવે છે. તરતજ સામટી બુકોના જથ્થાકના  
માહક સમ ઉત્તેજન આપવા માટે લખો.

ધી ઇસમાઇલી સાહિત્ય મંડળના ઓન. સેક્રટરી.  
૬૦ જેલ રોડ કાંડી મોહલા પો. બો. નં. ૫૦૧૭ મુંબઈ ૬.



ધી ઈસ્માઇલી સાહિત્ય મંડળના

કાર્યવાહકોનાં નામો.



પ્રમુખ:—મુખી લાલજીભાઈ દેવરાજ.

સેક્રેટરી અને } મીં તારમામદભાઈ રવજી.  
ખજાનચી }

પ્રગટકર્તા:—મીં માહામદભાઈ વલી નાઝર.

” મીં તુરમામદભાઈ ઝવેર

લેખક:—મીં વરતેજી, મીં બચલ, મીં સીનફ  
તથા બીજા મિશનરીયો પણ કામકરતા રહે છે.

